

จิตนาคัฒมชน 'ลือตัม SE

@ ม่อนปิ่น
จ. เชียงใหม่

12

DESIGN HERO
THE NEW NORMAL
คุณที่เป็นฮีโร่ได้...

14

ตลาดทำพระร้อยปี
ในวันที่โควิดมาเยือน

16

NEW NORMAL
YOUTH DRAMA PLUS THEATRE AND FILM ONLINE

21

รอยต่อความรู้สึก

เปิดบ้าน... ศิลปสร้างสุข

วิสต์ดีครีเอทีฟเครือข่ายการทำงานและผู้ติดตามกิจกรรมต่างๆ ของ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทุกท่านครับ

หลังจากที่เราได้ติดตามและลงพื้นที่ไปดูงานของโครงการต่างๆ ในโครงการสื่อศิลปสร้างสุขสามมิติ เสริมพลังวิสาหกิจชุมชน เพื่อสังคม ด้วยการพัฒนาด้านแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) ใน 4 ภูมิภาค ทั้งโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมต้นแบบ “สงขลาเฮอริเทจ” ที่ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา, โครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา สุวิสาหกิจชุมชนคนม่อนปิ่น ที่ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่, โครงการพัฒนาด้านแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ในย่านบางลำพู กรุงเทพมหานคร และโครงการสาวะถีเมืองสามมิติ วิสาหกิจชุมชนยั่งยืน ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งทั้ง 4 พื้นที่นี้เป็น ต้นแบบ ในการทำงานวิสาหกิจชุมชนที่เกิดขึ้นในปี นี้ ซึ่งจากการได้ทำงานของ แต่ละพื้นที่ตอนนี้ ถือเป็นการเริ่มต้นที่ดีเพราะนอกจากจะเกิดการดำเนินงานของชุมชนแล้ว ยังมีสินค้าและ วิสาหกิจเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมขึ้นแล้ว

และเป็นชาวดีเพราะนอกจาก 4 พื้นที่นี้แล้วนั้น การทำงานต่อเนื่อง ในปี ที่ 2 จะมีพื้นที่วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นเพิ่มอีก 3 พื้นที่ นั่นก็คือที่ จังหวัดกระบี่, จังหวัดลพบุรี และที่ลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วมาติดตามกันครับว่า 4 พื้นที่เดิม กับ 3 พื้นที่ใหม่ ที่จะมาทำงานในปี ที่ 2 นี้จะนำเสนอวิสาหกิจชุมชนของตนเองออกมาอย่าง ไร? แบบไหน? มาติดตามกันต่อครับ

นอกจากโครงการสื่อศิลปสร้างสุขสามมิติ เสริมพลังวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ด้วยการพัฒนาด้านแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) ใน 4 ภูมิภาค แล้วในฉบับนี้ยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจในโครงการสปรายบุญภาคอีสาน และโครงการสื่อเป็นโรงเรียนของสังคม มาฝากกันด้วยครับ แต่จะเป็นกิจกรรมอะไรบ้าง ติดตามได้ในฉบับนี้ครับ

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้นเรามาดูตลอดทั้งปี นี้ และ มาถึงช่วงนี้แม้ใกล้จะสิ้นปีกันแล้ว แต่การทำงานของเรายังไม่สิ้นสุด เรายังมุ่งมั่น และเดินหน้าทำงานไปอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความยั่งยืน และทำให้เกิดสื่อ ดี พื้นที่ ดี ภูมิดี ไปทั่วทั้งประเทศครับ

ขอเป็นกำลังใจให้ทุกคน ทำงานให้บรรลุเป้าหมายไปอย่างต่อเนื่องครับ แล้ว “เราจะอยู่เคียงข้างคุณตลอดไป” แล้วเจอกันใหม่ฉบับหน้าครับ...

นายคณีย์ หวังบุญชัย

ผู้จัดการ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

เราย้ายที่อยู่สำนักงานใหม่แล้ว... ภาควิชาสามารถติดต่อเราได้...

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

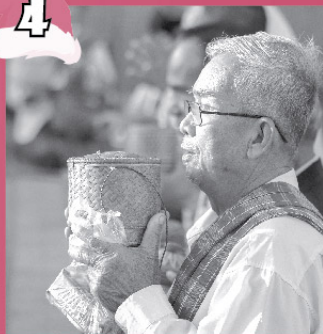
128/177 ชั้น 16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

CONTENTS

เรื่อง	หน้า
เปิดบ้านศิลปสร้างสุข	2
เรื่องเด่นประจำฉบับ	
บุงซัน นิ่งสาด ตักบาตรวิถีเก่า	4
ทิสาวะที	
ส่งต่อความสุข	
วิสาหกิจชุมชนม่อนปิ่น	10
กับมนต์เสน่ห์ของชุมชนเมืองหนาว	
Design Hero : The New Normal	12
: คุณก็เป็นฮีโร่ได้...	
บอกกล่าวเล่าสุข	
ตลาดท่าพระร้อยปี	14
ในวันที่โควิดมาเยือน	
สื่อศิลปสร้างสุข	
New Normal Youth Drama Plus	16
Theatre and Film Online	
เก็บตกมาฝาก	
ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย	18
ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน	
เก็บสุขมาเล่า	
รอยต่อความรู้สึก	21
ไขปัญหาประลองปัญญา	
ท้าสมองประลองปัญญา	23
กับซูโดกุแบบตัวอักษร	

4

10

12

16

14

18

21

ใบสมัครสมาชิกจุลสารศิลปสร้างสุข

กรุณากรอกรายละเอียดให้ครบทุกข้อ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อหน่วยงานของท่าน.....
เบอร์โทรศัพท์.....เบอร์แฟกซ์.....อีเมล.....
ที่อยู่เพื่อจัดส่ง.....เลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

(ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น)

(สามารถถ่ายสำเนาได้)

กรอกรายละเอียดแล้วกรุณาส่งกลับไปที่ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

ที่อยู่ 128/177 ชั้น 16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

เรื่องเด่นประจำฉบับ | เรื่อง : รรรรรร

นุ่งซิ่น นุ่งคราด ตักบาตรวิถีเก่า ที่สาวะถี

สาวะถีเมืองสามคีวีสากลชุมชนยังยืน

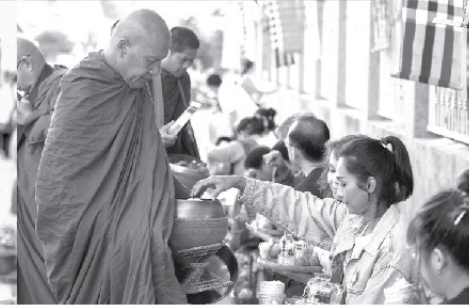
นุ่งซิ่น นุ่งคราด ตักบาตรวิถีเก่า

ภาพผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ คนวัยกลางคน คนวัยทำงาน คนวัยหนุ่มสาว หรือแม้แต่เด็กและเยาวชน ตื่นแต่เช้าตรู่ ถือปิ่นโต สำหรับข้ามาปูเสื่อหนึ่งเป็นแถวยามเพื่อรอมพระสงฆ์เดินมาบิณฑบาตอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันเป็นภาพที่หาดูได้ยากนักในสังคมปัจจุบันนี้

4 ศิลปสร้างสุข

...แต่เมื่อได้มาเยือนที่ชุมชนบ้านสาวะถี ต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น เราได้พบภาพนั้นอีกครั้ง ในโครงการสื่อศิลปสร้างสุขสามดี เสริมพลังวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม “โครงการพัฒนาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) ของภาคอีสาน ซึ่งมีพื้นที่การทำงานอยู่ที่บ้านสาวะถี ภายใต้ชื่อโครงการของพื้นที่ว่า “โครงการสาวะถีเมืองสามดีวิสาหกิจชุมชนยั่งยืน” ในโครงการนั้นนอกจากจะนำการหวนคืนมาของวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม นุ่งซิ่น นั้งสาด ตักบาตรวิถีเก่าให้กลับมาแล้ว ยังมีการชูของดีที่มีในพื้นที่อย่างโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ หรือหลักฐานทางวัฒนธรรมของพื้นที่ออกมาอีกด้วย เพราะชุมชนบ้านสาวะถี ต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ชุมชนหนึ่ง จากหลักฐานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุจำนวนหนึ่ง และเรื่องเล่าที่เรียกว่าตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ที่ระบุว่าสาวะถีมีความเป็นมายาวนานมากกว่าพันปี ได้ได้จากข้อมูลของกรมศิลปากรที่ได้ทำการสำรวจเบื้องต้นในเขตพื้นที่ชุมชนสาวะถี บริเวณโนนเมือง ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน ห่างจากวัดไชยศรีไปประมาณ 400 เมตร ที่พบว่าพื้นที่บริเวณนี้พบภาชนะและเศษภาชนะดินเผาเนื้อหยาบ เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ได้แก่แบบผิวเรียบ แบบลาย เขียนสี แบบเคลือบน้ำตาล

แบบลายเชือกทาบและแบบลายกตประทับ, พบภาชนะและเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง เผาด้วยอุณหภูมิสูง, พบใบเสมา, พบประติมากรรมหินทราย สันนิษฐานว่าอาจเป็นฐานควิลังค์ และพบเศษอิฐซึ่งเป็นชิ้นส่วนโบราณสถาน

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบแสดงให้เห็นว่าชุมชนโบราณแห่งนี้เป็นชุมชนที่รับพุทธศาสนา และมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชุมชนใกล้เคียง และการที่พบแหล่งภาชนะดินเผาลายเขียนสี ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับภาชนะดินเผาลายเขียนสีที่พบที่บ้านเชียงในชั้นวัฒนธรรมที่ 5 (1,000-500 ปี ก่อนคริสตกาล) แต่ลักษณะหยาบกว่า ดังนั้นแหล่งโบราณคดีนี้น่าจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนที่บ้านเชียง จึงสันนิษฐานได้ว่าชุมชนที่นี่คงมีอายุราวก่อนประวัติศาสตร์ต่อเนื่องมาจนถึงราวพุทธศตวรรษที่ 11-13

ด้วยในพื้นที่มีสิ่งดี ๆ เหล่านี้ให้ได้พบเห็น โครงการสาวะถีเมืองสามดีวิสาหกิจชุมชนยั่งยืน จึงเกิดขึ้น เพื่อนำเสนอทั้งของดีที่มีอยู่มาสร้างให้เกิดเป็น “วิสาหกิจชุมชน” ขึ้น เพราะชุมชนแห่งนี้มีจุดเด่น จุดแข็งที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสร้างรายได้เข้าชุมชนได้ผ่านทั้งไกด์เด็กและไกด์สูงวัย ที่มารวมตัวกันแนะนำสถานที่ต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย

เหล่าพระเจ้า

เหล่าพระเจ้าคือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งที่ชาวสวาทิให้ความศรัทธา คำว่าเหล่าคือพื้นที่สาธารณะ เป็นพื้นที่สูงเป็นเนินหรือดอนตามที่ชาวบ้านเรียกมีป่าไม้แต่ไม่กว้างใหญ่มากนัก อยู่กลางพื้นที่ทุ่งนาของชาวบ้าน ส่วนคำว่าพระเจ้ามาจากคำว่าพระพุทธเจ้านั่นเอง เพราะในพื้นที่ดังกล่าวมีพระพุทธรูปประดิษฐานปรากฏมาตั้งแต่โบราณกาล ดังนั้นเหล่าพระเจ้านี้คือ สถานที่ที่มีพระพุทธรูปอันเป็นตัวแทนพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่และคนลาวคนอีสานสมัยก่อนนิยมเรียกพระพุทธเจ้าหรือพระพุทธรูปว่า “พระเจ้า” จึงเรียกสถานที่รวมกับมีพระพุทธรูปว่า “เหล่าพระเจ้า”

ความสำคัญนอกจากเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญที่ชาวบ้านต้องไปประกอบพิธีทำบุญสักการะประจำปีแล้ว ในประวัติความเป็นมาของการตั้งหมู่บ้านสวาทิก็กล่าวถึงการมาพบพื้นที่เพื่อตั้งหมู่บ้านว่าเกิดจากการมาเลี้ยงช้างของคนสามคนที่บริเวณเหล่าพระเจ้าหรือรอบๆ บริเวณนี้แล้วช้างเกิดตื่นตกใจหรือตกมันวิ่งเล็ด จนพาคณเลี้ยงช้างกลุ่มนั้นมาพบสถานที่ตั้งบ้านสวาทิและเห็นเป็นทำเลเหมาะสม จึงตั้งบ้านเรือนเป็นบ้านสวาทิมาจนถึงปัจจุบัน

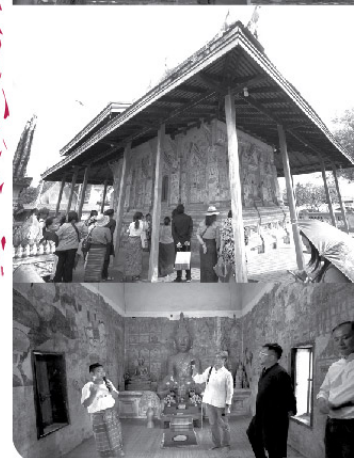

วัดไชยศรี

ตั้งอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านสวาทิ ตำบลสวาทิ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 22 กิโลเมตร เดินทางโดยใช้เส้นทางถนนมะลิวัลย์ ขอนแก่น – ชุมแพประมาณ 14 กิโลเมตร แยกขวาตรงสี่แยกตรงข้ามกับทางแยกที่จะไปอำเภอพระยืน เข้ามาอีกประมาณ 3 กิโลเมตรก็จะถึงบ้านม่วง แล้วเลี้ยวขวาแยกจากบ้านม่วง อีก 5 กิโลเมตร ก็จะถึงหมู่ที่ 8 บ้านสวาทิ อันเป็นที่ที่ตั้งของวัดไชยศรี วัดนี้สร้างเมื่อราวปี พ.ศ.2408 มีพื้นที่ 8 ไร่ 80 ตารางวา โดยความศรัทธาของชาวบ้านคนในท้องถิ่นสมัยก่อนนิยมเรียกว่า “วัดใต้” เพราะบ้านสวาทิมี 2 วัด อีกวัดชื่อวัดโพธิ์ชัย เดิมเรียก “วัดเหนือ” เพราะอยู่ชุมชนคุ้มเหนือ ส่วนวัดไชยศรี เดิมเรียกว่าวัดใต้ เพราะตั้งอยู่ชุมชนคุ้มใต้

ปัจจุบันวัดไชยศรี ดูแลโดยพระอาจารย์วันดี มหาบุญโญ หรือพระครูบุญชยากร ท่านได้นำพาชาวบ้านและพระเณร ฟ้นฟูปฏิสังขรณ์วัดไชยศรี ทั้งในด้านประเพณีวัฒนธรรม พลิกฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและถาวรวัตถุ เสนาสนะในวัด ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่จะรองรับศรัทธาและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนอีกครั้งหนึ่ง เป็นผลให้ศรัทธาที่ชาวบ้านจะพึงมีแก่วัดไชยศรี ก็ได้รับการฟื้นฟูให้กลับมาสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

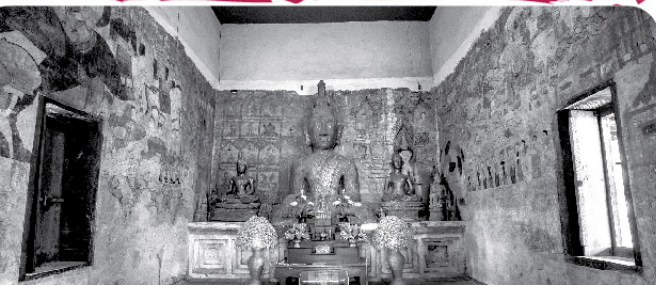
ลิมวัดไชยศรี

อุปแต้มสินไห วัดไชยศรี

ลิม หรือ โบสถ์ เริ่มสร้างราวปี พ.ศ.2443 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปีพ.ศ.2460 ผู้นำพาในการสร้างคือครูบาอ่อนสา ซึ่งตามประวัติท่านเป็นผู้มีฝีมือทางงานช่าง ทั้งสถาปัตยกรรม และประติมากรรม ในการสร้างมีชาวบ้าน พระและสามเณรมาช่วยกันลงแรงโดยไม่ได้อะไรค่าจ้าง ส่วนอุปแต้มได้จ้างช่างจากอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม คือนายทอง ทิพย์ชา และคณะ เช่นนายเคน นามตะมาเป็นผู้วาด โดยมีครูบาอ่อนสาเป็นผู้ออกแบบและกำหนดเรื่องที่จะนำมาเขียน รูปทรงเดิมของลิมเป็นแบบลิมอีสานโบราณ ฐานส่วนล่างและผนังเป็นอาคารก่อด้วยดินสีสอปูน ผสมเยื้อง รูปแบบอิทธิพลสมัยอาณานิคม (Colonial style) มีการใช้รูปแบบฐานย่อมุมลดหลั่นหลายระดับ ในส่วนที่เป็นผนังรีมีความกว้างประมาณ 8 เมตร เมื่อมองจากด้านตรงมีลักษณะคล้ายฐานเจดีย์ 2 ชั้นรองรับต้นเสา 2 ต้น ซ้อนกันขึ้นไปเสาส่วนบนเล็กกว่า ยาวสูงจรดคานหลังคา ระหว่างต้นเสามีช่องหน้าต่างหลอก และหน้าต่างจริงสลับกันไป ส่วนผนังด้านหน้า และหลังกว้าง ประมาณ 4 เมตร ผนังทุกด้านเขียนภาพเต็มทั้งผนัง ด้านหน้ามีประตูบานใหญ่แกะสลักเป็นรูปพระพุทธเจ้า ทางขึ้นมีราวบันไดรูปนาคขนานบองข้างเดิมเป็นรูปม้าทำด้วยปูนมีขนาดใหญ่ เช่นเดียวกับในส่วนของระเบียงแก้วทำเป็นประติมากรรมม้าที่ทำจากไม้ประดับอยู่โดยรอบตัวลิม (ปัจจุบันสูญหายไปหมดแล้ว) จากคำบอกเล่าของพ่อสุ่มสุวรรณวงศ์ เล่าว่า หลวงปู่อ่อนสาท่านจะสร้างถาวรวัตถุขึ้นเอาไว้ภายในวัด ตามสถานที่ต่างๆ ทั้งกำแพงวัด ศาลาการเปรียญ และสถานที่สำคัญ ด้วยฝีมือการแกะสลักที่สวยงาม จากการสำรวจโดยรอบวัดยังพบหลงเหลือเป็นหลักฐานอยู่ เช่น ต้นเสาแกะสลักจะเห็นว่ามีกรเจาะช่องเอาไว้สำหรับเสียบไม้ รวมทั้งไม้แกะสลักเป็นรูปยักษ์ ซึ่งไม่แน่ชัดว่าเกี่ยวข้องอย่างไรกับวรรณกรรมเรื่องสินไหหรือไม่

อุปแต้มวัดไชยศรีเขียนด้วยเทคนิคสีฝุ่นจากธรรมชาติ มีลักษณะเป็น 2 มิติ ระบายแบบโปร่ง สดเกดเห็นร่องรอยของเส้นร่างได้อย่างชัดเจนการจัดภาพส่วนใหญ่มีลักษณะกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ของผนังทุกด้านไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่งเป็นพิเศษให้ความสำคัญเท่าๆ กัน ลักษณะเด่นของจิตรกรรมสินไหวัดไชยศรีนี้เป็นการนำวรรณกรรมเรื่องสินไหมานำเสนอที่สมบูรณ์ที่สุด ช่างพยายามนำเสนอให้ครบทุกตอน ตามหนังสือผูก โดยเฉพาะตอนที่สำคัญจะมีอยู่ทั้งหมด ช่างจะเขียนเอาไว้ทั้งภายใน และภายนอกอาคาร เพื่อให้พระ และฆราวาสได้ดู เกิดแง่คิด มุมมองที่เป็นกุศล และรำลึกถึงสาระในพุทธศาสนา การทำความดี และให้เกิดความบันเทิงใจอีกด้วย แม้ว่าทักษะความชำนาญของช่างซึ่งเป็นช่างพื้นบ้านจะมีฝีมือไม่สูงนัก แต่ความน่าสนใจที่มีซ่อนแฝงอยู่ในจิตรกรรมวัดไชยศรีนี้ ได้ทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกได้ถึงแง่มุมพิเศษอันเกิดจากจินตนาการที่ไร้ขอบเขตที่ช่างบรรจงถ่ายทอดออกมาจากมโนภาพ เกี่ยวกับเรื่องราวของสินไห รับรู้ความไม่ธรรมดาได้จากการแสดงออกด้วยรูปทรง เส้นสายที่มีความสดใหม่ อย่างมั่นใจ อันเป็นการสะท้อนถึงเสรีภาพในการแสดงออก และอิสรภาพของผลงานได้เป็นอย่างดี

ส่วนการจัดองค์ประกอบการจัดภาพ หรือองค์ประกอบภาพของวัดไชยศรีมีลักษณะกระจายรูปทรงอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่ ไม่มีการเน้นภาพเป็นส่วนประธานหรือส่วนรองอย่างชัดเจน แต่ให้ความสำคัญต่อเนื่องกันไปตลอดในจังหวะ และขนาดสัดส่วนเท่าๆ กัน โดยเขียนไล่เรียงจากผนังด้านทิศใต้มาทิศเหนือ มาจรดด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นด้านหน้าของลิมก่อนที่จะเวียนเข้ามาเขียนผนังด้านในซ้ายขวา และมาจบลงที่ผนังด้านหลังพระประธาน ซึ่งเป็นภาพสรุปขาดกหรือม้วนขาดก ส่วนที่เด่นของภาพจิตรกรรมคือการใช้สีครามสลับกับสีเหลืองเป็นสีหลักนอกนั้นเป็นสีรองหรือสีประกอบ หรือเป็นสีกลางทำหน้าที่เชื่อมระหว่างค่าน้ำหนักทั้งสอง คือ มี สีน้ำตาลแดง และเขียวส่วนสีดำใช้สำหรับการเน้นบางจุด วิธีการระบายสีส่วนใหญ่ระบายแบบโปร่ง จึงเห็นร่องรอยของเส้นร่าง ซึ่งช่างใช้ถ่านในการร่างภาพ

สภาพอุปเตมสินไหวัดไชยศรี

กรมศิลปากรและชาวบ้านได้มีการอนุรักษ์ปฏิสังขรณ์และอุปเตมมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนประกาศเขตโบราณสถาน ในปี พ.ศ.2544 ปัจจุบันสภาพส่วนใหญ่ของอุปเตมมีสภาพคงตัว แต่ตัวฐานลิม และผนังบางส่วนเกิดการหลุดร่อน ซึ่งอาจมีสาเหตุจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น เช่น อากาศร้อนขึ้น ทำให้เกลือจากไต้ดินดันตัวขึ้นแล้วส่งผลให้เกิดการกระเทาะและหลุดร่อนเร็วขึ้น อีกสาเหตุหนึ่งที่น่าจะส่งผลกระทบกับตัวผนังลิม คือ เมื่อมีการเข้ามาใช้งานมากขึ้น มีกิจกรรมเกิดขึ้นมาก ผลกระทบอันเกิดจากการสร้างขึ้นของคนก็ตาม มา เช่น เสียดัง การสัมผัส หรือแสงจากกล้องถ่ายภาพ ฯลฯ ซึ่งน่าจะมีส่วนไม่มากนักน้อย แต่โดยทั่วไปก็ถือว่ายังอยู่ในสภาพที่ดี

พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาสาวะถี

พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาสาวะถี เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2558 จัดตั้งขึ้นจากแนวความคิดของ พระครูบุญยการเจ้าอาวาสวัดไชยศรีและเจ้าคณะตำบลสาวะถีเขต 1 เนื่องจากท่านได้ร่วมกับชุมชนจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นภายในวัดไชยศรีตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 ตามโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนตำบลสาวะถี ของกระทรวงวัฒนธรรมในขณะนั้น โดยได้สร้างเป็นอาคารมุงหญ้าตามกำลังงบประมาณของทางวัดและชุมชนจะพอทำได้ และได้ดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษา ประชาชนตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรที่สนใจทั่วไปมาเป็นลำดับ

สิ่งของที่จัดแสดงทั้งหมดมาจากการบริจาคของคนในชุมชนสาวะถี เป็นส่วนมากและบางส่วนจากคนในหมู่บ้านอื่นของตำบลสาวะถี อีกทั้งสิ่งของเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ใช้ในวิถีชีวิตวิถีชุมชนสาวะถีมาในอดีตตลอดจนแสดงถึงความรู้ความสามารถความดีงามในการดำรงความเป็นสาวะถีมาอย่างยาวนาน เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในวิถีชุมชนผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิด วิเคราะห์ จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะเป็นของชาวสาวะถีด้วย บางอย่างก็สามารถสืบค้นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีตที่ไปมาของชุมชน ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ความคิดความเชื่อด้วย จึงเห็นร่วมกันว่าสมควรที่จะตั้งชื่อพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นนี้ว่า “พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาสาวะถี” เพื่อให้เป็นสมบัติของชาวบ้านสาวะถีทั้ง 4 หมู่บ้านตลอดจนชาวตำบลสาวะถีร่วมกันด้วย

ในส่วนการจัดแสดงได้มีการคัดแยกจัดหมวดหมู่แบบง่ายๆ เพื่อให้รู้ว่ของประเภทใดใช้งานในแบบเดียวกัน เพราะแนวทางที่พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาสาวะถี ได้วางนโยบายภายใต้แนวคิด ว่า ต้องให้ความรู้สึกรู้แบบท้องถิ่นเข้าใจง่ายแต่มีระเบียบโดยมีคำขวัญในการบริหารจัดการไว้ 3 ข้อว่า 1.ค้นหาดิต คือต้องให้องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาความเป็นมาในอดีต 2.สืบฮีตวัฒนธรรมประเพณี คือ ต้องทำให้เป็นแหล่งข้อมูลในการใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงความถูกต้องในการสืบทอดด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรมได้ 3.ร่วมแบ่งปันภูมิปัญญาสาวะถี คือ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้นอกจากให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้แล้ว ยังต้องให้บริการประชาชนที่สนใจอย่างกว้างขวางและมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ด้วย

และล่าสุด ได้มีการเปิดสวนปันสุข สวนสมุนไพร ขึ้นมาอีกหนึ่งที่ เพื่อเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่มีดอกไม้ บึงน้ำ พืชผักสวยงาม และเป็นแหล่งเรียนรู้ ของชุมชน มีทั้งผักสวนครัว แปลงนาสาธิต การเลี้ยงปลา และนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ของทั้งคนในชุมชนและแขกที่มาเยือนมาทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อผ่อนคลายด้วย...

ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชนที่หากมีโอกาสต้องหาเวลา ไปให้ได้สักครั้งหนึ่ง ถึงแม้ว่าสถานที่ต่างๆ จะอยู่ไกลกันแต่ทางโครงการ ได้จัดให้มีรถเช่าล่องลำน้ำให้นั่งรับลมเย็นๆ ไปชมได้ทุกอย่างที่น่าประทับใจ

หลังจากได้ชมสถานที่ต่างๆ แล้ว ที่นี่ยังมีการนำเอาเอกลักษณ์ ชุมชนมาเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายด้วย โดยใช้สมรรถกภูมิปัญญา ของชุมชนคือ “ซูบแต้ม” ทำเป็นกระเจกมทอง ซึ่งคัดลอกภาพจากจิตรกรรม ฝาผนังเรื่องสินไซมาวาดบนกระเจกแล้วนำเอาทองคำเปลวไปเป็นส่วนประกอบ กลายเป็นสินค้าของฝากชื่อดังของจังหวัดไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีการนำเอา ซูบแต้มบนฝาผนังสินมาวาดลงบนกระเปาะผ้า ออกแบบใส่เสื้อยืด แก้วน้ำ กล่องดินสอสานจากไม้ไผ่ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน จำหน่ายในช่วง เทศกาลต่างๆ ด้วย ที่สำคัญยังมีการนำเอาเรื่องราววรรณกรรมสินไซ ที่อยู่ซูบแต้มมาจัดเป็นการแสดงในชื่อ “หมอลำสินไซน้อยร้อยปี” โดยใช้ หุ่นกระต๊อบข้าวเป็นสื่อในการแสดง ซึ่งจัดแสดงโดยเด็กและเยาวชนในชุมชน และยังมีการแสดงในรูปแบบหนังประโมทัยหรือหนังบักต้อด้วย

และกิจกรรมล่าสุด “นุ่งซิ่น นั่งสาด ตักบาตรวิถีเก่า” บอกได้เลยว่า ใครที่มาที่นี่ต้องมีสักครั้งที่ต้องมาร่วมตักบาตรกับชาวบ้าน เพราะนอกจาก จะได้เห็นวิถีชีวิตที่คนในชุมชนแทบทุกบ้านได้ออกมาทำร่วมกัน ตักถั่ว 1 ใบ ใส่อาหารคาว ของหวาน นุ่งผ้าซิ่น มานั่งเสื่อรอใส่บาตร สีน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส สามารถบอกได้เลยว่าทุกคนมีความสุข และ อิ่มบุญกันทุกคน

อยากสัมผัสบรรยากาศดีๆ ได้เฝ้าท่มอยกับคุณปู่คุณย่า อายุร่วมร้อยปี ก่อนเดินทัวร์ชุมชน ดูการทำข้าวเปียบโบราณของ นางสมณฑาต้นตำรับที่ใส่เครื่องดัดหมาของดีอีสาน ก่อนจะไปดูการจักสาน ของพ่อบัวบานงานงามฝีมือรุ่นเก่า และเดินเลาะบ้านไปดูการทำข้าวแตงกา และอื่นๆ อีกมากมายมากันได้เลยที่ ชุมชนบ้านสวาวะถี ต.สวาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น หรือติดต่อให้มีไกด์ที่เป็นมัคคุเทศก์ทั้งน้อยใหญ่มาแนะนำ สถานที่ต่างๆ ติดต่อมาได้เลยที่ แฟนเพจ @ท่องเที่ยวสวาวะถีวิถีวัฒนธรรม นื่องๆ และชาวบ้านที่นี่รอคุณให้ไปสัมผัสวิถีวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ #รับรองไม่ผิดหวัง

วิถีนักชุมชนม่อนปิ่น

กับมนต์เสน่ห์ของชุมชนเมืองหนาว

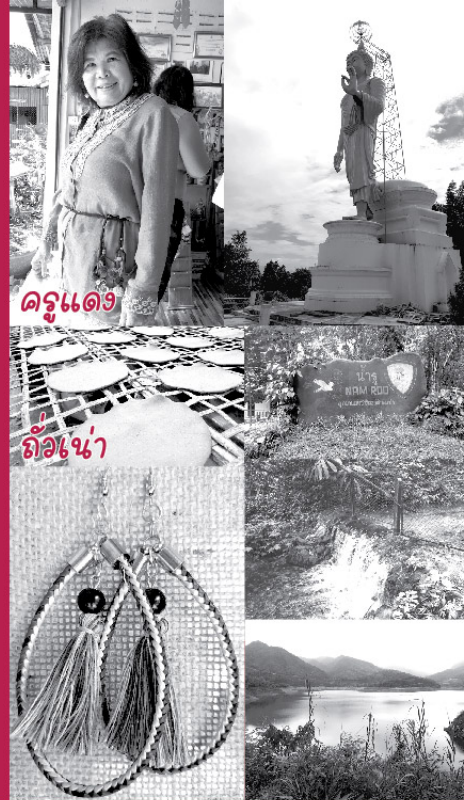
"ม่อนปิ่น" มื้ออะไรมาขอว่าที่คุณคิด"

ม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ มีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม มีแหล่งเรียนรู้ มีความเชื่อและองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของทุกคนเผ่าที่แตกต่างกัน มีหมู่บ้านมากถึง 15 หมู่บ้าน แต่ผู้คนทั้ง 15 หมู่บ้านในตำบลม่อนปิ่นล้วนต่างมีเป้าหมายร่วมกันคือความสุขสงบในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักความพอเพียง การยอมรับและเข้าใจในความเหมือน ความแตกต่างของกันและกัน สามารถอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข สิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ร่วมกันของคนในชุมชนก็คือ ภูมิปัญญาชาวบ้านของคนแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการถ่ายทอด สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น และสามารถนำมาบูรณาการหลอมรวมกันเป็นวิถีชุมชนทำเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน เป็นผลงานทางวัฒนธรรมของตำบลม่อนปิ่นได้อย่างลงตัว ซึ่งสังเกตจาก

การจัดงานหรือจัดกิจกรรมระดับตำบล บริเวณงานก็จะมีการตกแต่งบริเวณงาน สถานที่โดยการนำผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวบ้านของกลุ่มคน 4 ชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในตำบลม่อนปิ่น อันได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ คนเมืองล้านนา กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ กลุ่มชาติพันธุ์ ดาราอาง และ กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ มาตกแต่งสร้างสีสันบรรยากาศ ในบริเวณงานได้อย่างงดงาม อบอุ่นไปด้วยมิตรภาพที่มีต่อการแสดงบทเวทีที่จะนำเอกลักษณ์ของแต่ละเผ่ามาผสมผสานกัน ด้านประเพณีวัฒนธรรมกลุ่มคนแต่ละชาติพันธุ์ ก็มีการแลกเปลี่ยน ทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกันอย่างมีความสุข สนุกสนาน ซึ่งหากจะให้นิยามความเป็นอัตลักษณ์ของตำบลม่อนปิ่น ก็สามารถพูดได้เต็มๆ ปากเต็มๆ คำว่า ม่อนปิ่นเป็นเสมือนดินแดนทั้งงดงาม มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

เกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงเกิดมาเป็นการทำงานวิสาหกิจชุมชนขึ้นซึ่งนางกรวรรณ พนาวงค์ หรือครูแดง ผู้ดูแลโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาสุวิสาหกิจชุมชนคนม่อนปิ่น บอกว่า ที่ม่อนปิ่นมีของดีมากมายที่สามารถนำมาเป็นวิสาหกิจชุมชนได้ เริ่มจากการนำจุดเด่นของพื้นที่มาเสนอ คือ การมีอากาศที่สดชื่น มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ จึงมีการจัดทำเป็นโฮมสเตย์ขึ้นมาหลายที่ มีการนำชมวิถีชีวิต ทั้งของชนเผ่าต่างๆ อย่างที่บ้านนอแล หรือแม้แต่ที่การเดินดูวิถีชีวิตของชาวบ้านที่หาดเวียงห้วย การชมขับประเพณีและวิถีชีวิตของชาวไทยใหญ่ การเรียนรู้การทำถั่วเน่า (ถั่วเน่า (Thua-nao) เป็นผลิตภัณฑ์ถั่วเหลืองหมักดั้งเดิมของภาคเหนือ โดยมีถิ่นกำเนิดมาจากชาวไทยภูเขา รวมถึงชาวไทลื้อ และไทยใหญ่) การได้ลองชิมข้าวซอย หรือใส่ข้าวสุกตั้งเดิมเก่าแก่ของที่นี่ก็ได้ การกราบไหว้พระขอพรที่วัดต่างๆ อาทิ วัดพระธาตุเฉลิมพระเกียรติม่อนปิ่น, วัดเวียงห้วย แวะซื้อเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ หรือแม้กระทั่งชมธรรมชาติของพื้นที่ที่ไม่มีการปรุงแต่งใดๆ อย่างที่น้ำรู ที่ที่มีตาน้ำธรรมชาติสามารถเดินดูให้เห็นด้วยตาได้ หรือแม้แต่การได้ไปลองเป็นเด็กดอย อดหนุนผลิตภัณฑ์ฝีมือเด็กๆ ทำจากหญ้าอูปแค หรือเดินเล่นตามนาขั้นบันได ที่ดอยอ่างขาง จากนั้นไปเดินชมวิวสวยๆ ที่เขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำแม่มาวก็ได้

ครูแดง

ถั่วเน่า

แสงสา

บรจิบย์

“ทั้งหมดนี้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาสุวิสาหกิจชุมชนคนม่อนปิ่น ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในทุกๆปีจะมีโคกเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่แนะนำและพาไปยังที่ต่างๆ พูดได้ว่าได้ทั้งความรู้และความฟินไปกับทุกๆ ที่ได้อย่างน่าประทับใจแน่นอน” นางกรวรรณ พนาวงค์ บอก

ซึ่งนางสาวแสงสา (ชาวไทยใหญ่) บอกว่า โครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาสุวิสาหกิจชุมชนคนม่อนปิ่น ทำให้ตนและเพื่อนๆ ได้มีทำความรู้จักกับบ้านของตัวเองมากขึ้น อีกทั้งการได้มาเป็นโคกเด็กยังจะเพิ่มโอกาสและประสบการณ์ให้ตนเองและเพื่อนๆ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ที่สำคัญการเป็นวิสาหกิจชุมชน มันเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวของตนเองได้

“อยากให้ทุกๆ คนรู้จักม่อนปิ่น และมาเที่ยวม่อนปิ่นมากขึ้น ไม่เพียงทำให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลบ้านเกิดแล้ว ยังทำให้คนในพื้นที่มีรายได้และกลับมาทำงานที่บ้านเกิดตัวเองมากขึ้น” นางสาวแสงสา บอก

ไม่หมดเพียงแค่นี้เพราะม่อนปิ่น มีอะไรมากมายกว่าที่คุณคิด ลองลองไป... ม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ แฟนเพจม่อนปิ่น www.facebook.com/monpin3d แล้วคุณก็จะหลงรักที่นี่เหมือนเรา

DESIGN HERO : THE NEW NORMAL

คุณก็เป็นฮีโร่ได้...

... เพราะความคิดเล็กๆ สร้างสิ่งยิ่งใหญ่ให้สังคมได้
... แค่ไม่หยุดคิด และเมื่อคิดแล้วกล้าลงมือทำ สิ่งยิ่งใหญ่ก็ปรากฏ

เด็กเช่นเดียวกันกับเด็กและเยาวชนทั้ง 11 ทีม ที่ผ่านเข้ารอบผลิตผลงานจริงกับโครงการ Design Hero : The New Normal โครงการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ผู้ที่มีความมุ่งมั่นจะเป็นนักสร้างสรรค์ผลงานในด้านการออกแบบแขนงต่างๆ ที่มีความตั้งใจในการสร้างการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคม ทั้งเรื่องของการสื่อสาร การออกแบบชุดกิจกรรมหรือกระบวนการที่เป็นประโยชน์ หรือการสร้างนวัตกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในภาวะวิกฤต เพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดการพึ่งพาตนเองได้ในเรื่องค่าฝุ่นละอองในอากาศ รวมไปถึงโรคระบาดอุบัติใหม่ อย่างเช่น โควิด-19

โดยนายณัย หวังบุญชัย ผู้จัดการแผนงานศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. บอกว่างานนี้สสส.คาดหวังอยากเห็นเด็กและเยาวชนก้าวขึ้นมาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ทุกคนต้องใช้ชีวิตแบบ new normal ...ด้วยการออกแบบของเด็กและเยาวชนทั้ง 11 ทีม อาทิ ทีม withFriend จากโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จ.พิษณุโลก ทีมหิ่งห้อยน้อย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทีม Maskmask จากโรงเรียนวิทยาศาสตร์-จุฬารณราชวิทยาลัยบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ ทีม B-Hero จากโรงเรียนปิ่นสร้อยแยลสวิทยาลัย จ.เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทีม BEST FRIEND จากโรงเรียนปิ่นสร้อยแยลสวิทยาลัย จ.เชียงใหม่ ทีม Green Lover จากโรงเรียนวิทยาศาสตร์-จุฬารณราชวิทยาลัยตรัง จ.ตรัง ทีมศิลปะ Sticky Art จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทีม THE 19 Divoc จากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ SBAC สะพานใหม่

ณัย หวังบุญชัย

ทั้ง 11 ทีมนี้ผ่านการเข้ารอบด้วยการคัดเลือกจากผลงานทั้งหมดที่ส่งเข้ามากว่า 100 ผลงาน ซึ่งจากความคิดเห็นของคณะกรรมการ
ล้วนบอกว่า มีความน่าสนใจทั้งสิ้น โดยรูปแบบในการเผยแพร่ชิ้นชิ้นอยู่กับสื่อแต่ละประเด็นที่แต่ละทีมได้เลือก อาทิ Youtube,
Facebook, Instagram, Twitter และ TikTok โดยเลือกเพียงช่องทางใดช่องทางหนึ่งหรือทั้ง 5 ช่องทางก็ได้ โดยการโพสต์ผลงาน
ไฉยเดียวนั้นๆ แล้วติดแฮชแท็ก #DesignHero #TheNewNormal #pings #PM2.5 #COVID19

ด้านนางสาวอมลลดา หมีนรังสี, นายสิรภพ รินชุมภู และนางสาวจริญญา ใจจันทร์ จากทีม BEST FRIEND โรงเรียนปิ่นสรวงแยลล์วิทยาลัย จ.เชียงใหม่ บอกว่า ทีมของตนได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นประเภทการ์ตูนแอนิเมชัน เรื่อง BEST FRIEND ที่มีตัวละครเป็นแมวที่คอยช่วยเหลือเจ้านายให้ดูแลรักษาตัวเองจากเชื้อโควิด-19 ด้วยวิธีการต่างๆ แต่เจ้านายของแมวดำนั้นจะปลอดภัยจากเชื้อร้ายตัวนี้หรือไม่ยากให้ติดตามผลงานของพวกเขาได้เร็วๆ นี้

ตลาดท่าพระร้อยปี ในวันที่โควิดมาเยือน

จากถนนคนเดินตลาดท่าพระร้อยปีทุกวันพุธที่โด่งดังไปทั่วประเทศ แต่ต้องหยุดไปเพราะพิษโควิด 19 วันนี้ชาวท่าพระโดยนายพิสุทธิ อนุตรองกูร นายกเทศมนตรีตำบลท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น มาจัดเวทีประชาคม ฟังเสียงประชาชนท่าพระว่า "อยากให้มืตลาดร้อยปีท่าพระอีกหรือไม่ และหากอยากให้จะมีในรูปแบบใด" บนพื้นที่สร้างสรรค์ตลาดร้อยปีท่าพระ ที่มีบ้านไม้ดั้งเดิมเป็นแถวตลอดสองข้างถนน

ชาวตลาดร้อยปีท่าพระและชาวท่าพระมานั่งคุยกัน เพื่อหาข้อสรุปว่า "อยากจะทำตลาดร้อยปีบนถนนเจริญพานิชอีกไหม" "อยากให้มืตลาดรูปแบบใด" มีโมเดลหลายแห่งหากไม่ต้องเอาพ่อค้าแม่ค้ามาขายของเหมือนเดิม เราจะทำตลาดแบบไหนที่จะมีคนมานั่ง มาเที่ยว มาชม และเป็นแหล่งเรียนรู้ได้

ถนนเจริญพานิช หรือ ถนนหน้าสถานีรถไฟท่าพระที่เคยรุ่งเรืองเมื่อร้อยปีก่อน ตอนนี้ซบเซาเพราะความเจริญย้ายฐานแต่เสน่ห์ของที่นี่คือบ้านเก่า อาคารไม้แบบโบราณที่เรียงรายอยู่สองข้างถนน ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านกาแฟ ร้านส้มตำ และร้านบะจ่างคุณแมนิตยา หากมีการเชิญชวนคนอื่น ๆ ที่เป็นเจ้าของบ้านไม้เปิดบ้านตัวเองเป็นร้านค้ากลับมาคึกคักเหมือนเดิมได้ไหม หรือหากไม่ขายเองให้คนอื่นเช่าก็น่าจะเข้าท่า...

หากจะเป็นตลาดอีกครั้งจะเป็นแบบไหน สามชุก สุพรรณบุรี ตรอกโรงยา อุทัยธานี เชียงคาน เมืองเลยหรือ เขมราฐ อุบลราชธานี แต่หากจะเป็นอะไรก็จะต้องไม่ทิ้งความเป็น "ท่าพระ" ไป

เพราะท่าพระมีพระใหญ่ หมีใหญ่ มีปลาใหญ่ และหากมีตลาดร้อยปีอีกสักครั้งก็น่าจะเข้าท่า...

ส่วนใหญ่คนที่มาร่วมประชาคมเห็นด้วยกับการฟื้นตลาดแห่งนี้ แต่จะเป็นรูปแบบไหน อย่างไร คงต้องถกเถียงพูดคุยกันเยอะ แต่หากคนท่าพระร่วมใจ ร่วมกัน มันใจว่า ถนนเส้นนี้จะกลับมามีชีวิตชีวาอีกแน่นอน

...แค่เปิดไฟตรงพื้นว่างๆ ที่ที่มีการนั่งคุยกัน หลายคนยังคิดว่าน่าจะมีคอนเสิร์ต น่าจะมีดนตรี น่าจะมีฉายหนัง น่าจะมีการแสดงแล้วชวนคนมากินพาแลง กับแกงลาวๆ แล้วผู้บ่าวผู้สาวท่าพระ ก็น่าจะคินะ...

...จะอีกนานไหม??

...จะอีกนานแค่ไหน? ที่ชีวิตและตลาดท่าพระร้อยปีจะกลับมาคึกคักและสร้างชีวิตชีวาให้เกิดขึ้นอีกครั้ง

...การฟื้นตลาดแห่งนี้อีกครั้ง คือ การรอคอยอย่างมีความหวังของชาวท่าพระ...แน่นอนมันจะไม่ใช่วามฝันลมๆ แล้งๆ อีกไม่นานตลาดแห่งนี้จะฟื้นคืนอีกครั้ง.... #พลังชุมชนสร้างสิ่งดีๆ ที่ยิ่งใหญ่ได้เสมอ ...เราเชื่ออย่างนั้น...

ปลูกใจไทกุลา @สปาร์ตสันทุง

"หมอลำ" คือสื่อพื้นบ้านที่เข้าถึงคนอีสานส่วนใหญ่ได้ดีที่สุด การจะเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนความคิด เปลี่ยนทัศนคติ หากบอกเล่าผ่านสื่ออื่นๆ อาจจะไม่กินใจเท่าสื่อ "หมอลำ"

สปาร์ตสันทุงที่พื้นที่ บ้านสำราญ หนองบาก ต.หนองแคน อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด ใช้สื่อหมอลำที่นำเสนอเรื่องการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมแบบโบราณคือ "ผีตาแถก" มาเล่าเพื่อรณรงค์ให้คนในพื้นที่เลิกใช้สารเคมี

สมัยก่อนก่อนลงนาต้องเลี้ยงผีตาแถก เป็นกุศโลบายเพื่อให้เคารพธรรมชาติ เคารพบรรพบุรุษ เลี้ยงผีตาแถก ทำนาผีตาแถกเพื่อให้แมลงมากินแปลงนา ผีตาแถกก่อนแล้วจะได้ไม่ต้องมากินนาแปลงใหญ่ที่ลงมือทำต่อไป

การให้ว่อนผีตาแถกเพื่อให้ปกป้องรักษาข้าวในนาให้อุดมสมบูรณ์ คือกุศโลบายที่คนโบราณใช้เพราะไม่มีสารเคมีไล่แมลง ไม่มียาปราบศัตรูพืช แต่ทุกวันนี้พอมี ยาย่าแมลงเข้ามา "ผีตาแถก" ก็หมดความสำคัญ นั่นหมายถึงการเคารพธรรมชาติ การเคารพบรรพบุรุษ มรดกภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมายาวนานก็หายไป

ปรีชา การุณ

สุวาท สุขแสง

แม่จู่จ่าปี บุญบุตร

สปาร์ตสันทุงโดยครูเซียง ปรีชา การุณ และนักพัฒนาอย่าง สุวาท สุขแสง ได้หันมาฟื้นฟู รักษา และสืบสาน "ผีตาแถก" ให้อยู่คู่ไร่นาคนอีสานเพื่อประกาศว่าไม่เอาสารเคมี ไม่เอายาย่าแมลง ไม่เอาปุ๋ยเคมี โดยเล่าผ่านสื่อหมอลำ ซึ่งนายปรีชา การุณ บอกว่า โครงการปลูกใจไทกุลา @สปาร์ตสันทุง เป็นการทำงานกับเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณทุ่งกุลารั้ว ได้เรียนรู้เรื่องหนึ่งกับดีหรือหนึ่งตระกูลอีสาน โดยมีพ่อครูแม่ครูที่อยู่ในหมู่บ้านมาเป็นครูสอนลูกหลานให้ร้องหมอลำ อาตี แม่ครูจ่าปี บุญบุตร และมาเรียนรู้และสืบทอดหมอลำผ่านกิจกรรมของโครงการเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ไม่ให้สูญหาย อีกทั้งยังแฝงความรู้เรื่องการทำการเกษตร การทำหน้าากที่ท่ามาจากหวดหนึ่งข้าวที่มีสโตร์คล้ายๆ ผีตาโชนที่ตนและเด็กๆ ได้ร่วมกันออกแบบให้กลายเป็นหนึ่งชิ้นงานศิลปะที่มีชื่อเสียง รวมไปถึงการทำหุ่นฟางทำหน้าากและร่วมออกแบบบทแสดง เขียนกลอนลำ เพื่อให้น้องๆ ได้ซึมซับและเรียนรู้ มีการทำแปลงปลูกผักสาธิตให้พวกเขาได้ลงมือทำเรื่องเกษตรอินทรีย์เพื่อเป็นการทดลองว่าการไม่ใช้สารเคมีในการปลูกผักมันจะเป็นอย่างไร ซึ่งเด็กๆ ตั้งใจทำกิจกรรมกระตือรือร้นและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สังเกตจากเสาร์อาทิตย์ เป็นวันหยุดที่เด็กหลายคนใช้เวลาไปกับการเล่นสนุก แต่เด็กๆ ที่เข้าร่วมโครงการกลับไม่ไปเที่ยวเตร่แต่กลับมาร่วมทำกิจกรรม

แม่ครูจ่าปี บุญบุตร บอกว่า อยากให้ลูกๆ หลานๆ ไม่ลืมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษในเรื่องของหมอลำ ตนจึงอยากจะสอนให้เด็กและเยาวชนรุ่นหลังได้ร้องลำเป็น 10 คน ร้องลำเป็นแค่ 1 คนก็ยังดีจากการสังเกตเด็กเข้ามาสนใจในกิจกรรมถึง 50% ของหมู่บ้านทำให้ตกใจว่าเด็กอายุแค่นี้ทำไมลำได้ ซึ่งตนก็รู้สึกภูมิใจมากที่มีโอกาสได้สอน

นี่คืออีกหนึ่งการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ที่มีเด็กเยาวชนเป็นคนบอกเล่า มีพ่อครูแม่ครูมาสอน มาให้ความรู้ และนำเอาสิ่งที่มีรอบตัวมาใช้สื่อสารไม่ว่าจะทั้งการทำหุ่นฟางจากของเหลือใช้ จากกระติบข้าวจากเศษผ้า เศษไม้ และอื่นๆ ที่มีในชุมชนแล้วสื่อสารผ่านละคร และร้อง และกลอนลำ ถือว่างานนี้ไม่ธรรมดาจริงๆ แยกเบลและแยกคายยังนัก ติดตามเรื่องราวและกิจกรรมทั้งหมดนี้ได้ที่ โครงการปลูกใจไทกุลา @สปาร์ตสันทุง หรือที่ www.artculture4health.com

เมื่อโควิด-19 มาเยือนทำสังคมให้เกิดการ lock down ที่เป็นมาตรการควบคุม การจำกัดการเดินทาง การยกเลิกกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ ไปจนถึงการกักตัวเองภายในบ้านพัก และยังเป็นการเปิดทางให้กับรัฐบาลติดตามความเคลื่อนไหวพฤติกรรมของประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมขึ้น การรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจึงต้อง “หยุด และ งด” ตามไปด้วยเกี่ยวกับเรื่องนี้นายนินาท บุญโพธิ์ทอง ผู้จัดการเครือข่ายหน้ากากเปลือยแผนเยาวชนและชุมชนสร้างสรรค์ บอกว่า ในช่วงสภาวะการแพร่ระบาดเชื้อโควิด 19 ทำให้การดำเนินชีวิตแบบมีปฏิสัมพันธ์ตามปรกติหายไป เยาวชนต้องอยู่ที่บ้านเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว ทำให้เยาวชนเหล่านี้ต้องงดกิจกรรมเชิงปฏิสัมพันธ์ที่มีผลต่อการใช้ชีวิต พัฒนาการการเรียนรู้ และการเติบโต ซึ่งมีผลต่อเยาวชนหากขาดการทำกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์นานๆ เช่นเกิดความก้าวร้าว สมาธิสั้น จิตซึมเศร้า ซึ่งวัยรุ่นช่วงอายุ 13-18 ปีนั้น เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมละครและภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์สามารถบูรณาการเพื่อสร้างการเติบโตเชิงบวกได้ เมื่อ “ความโหยหา” “การคิดถึง” และ “ความต้องการ” มีเพิ่มมากขึ้น การทำกิจกรรมร่วมกันของเด็กและเยาวชน “คนละคร” ผ่าน ZOOM จึงเกิดขึ้นโดยมีการร่วมสนุกด้วยกันกับการแสดงออนไลน์ การใช้ร่างกาย การใช้เสียง การสวมบทบาทออนไลน์ การสร้างสถานการณ์จำลองออนไลน์ การบูรณาการสร้างโชว์เคสการแสดงแบบมีปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ขึ้น

และหลังจากมีการอบรมออนไลน์แล้วนายนินาท บุญโพธิ์ทอง บอกต่อว่า เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันทำกระบวนการถ่ายหนังสั้นที่บ้านแบบออนไลน์ โดยสมมุติโจทย์ให้เพื่อนๆ สร้างตัวละครขึ้นมาแล้วสะท้อนมุมมองของตัวเองต่อคนที่เราไม่ชอบที่สุด ผ่านการพูดคุยในโลกโซเชียล ผ่านการร่วมกันทำงานผ่าน Zoom เพื่อสร้างหนังสั้นร่วมกัน

เมื่อการ “ล็อกดาวน์” ปิดประเทศ หรือ ปิดเมือง เริ่มผ่อนคลาย การมารวมตัวกันแบบ New Normal จึงค่อยๆ เกิดขึ้น เช่นเดียวกับเทศกาล New Normal Theatre and Film Festival ของเด็กและเยาวชนในโครงการ New Normal Youth Drama Plus Theatre and Film Online นำโดยเครือข่ายหน้ากากเปลือยแผนเยาวชนและชุมชนสร้างสรรค์ จึงเกิดขึ้นผ่านศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมแสงอรุณ ถนนสาทรเหนือ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภายในงานมีแกนนำกลุ่มอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ร่วมกันนำเสนอโปรแกรมละครเวทีพิเศษ Siam Medical Team

NEW NORMAL

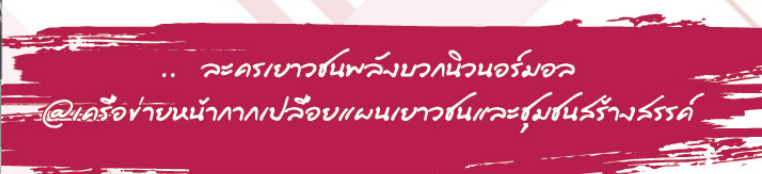
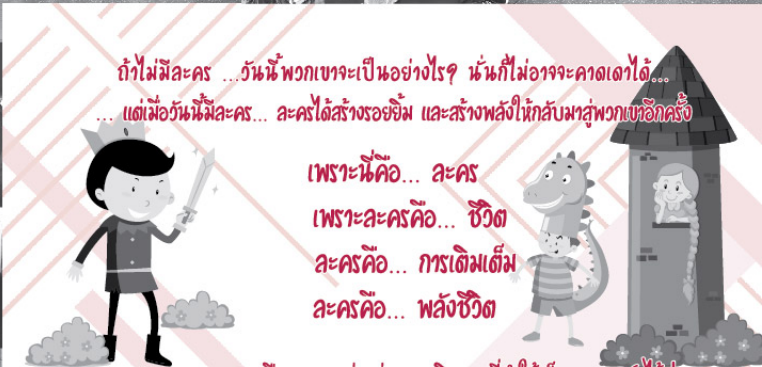
YOUTH DRAMA PLUS

THEATRE AND FILM ONLINE

ละครและภาพยนตร์ออนไลน์
ละครเวทีพลังบวกนิวนอร์มอล

หมอยา และละครเวทีพิเศษ CRIMINAL HIGH : The Case of Uranium Train บนขบวนรถไฟลอนดอนปารีส การฉายภาพยนตร์ New Normal จำนวน 2 เรื่อง ตามด้วยการแสดงละครจากน้องๆ ที่ได้ฝึกซ้อมกันมาอย่างต่อเนื่องในช่วงล็อกดาวน์ รวมหนังสือและภาพยนตร์ ทั้งหมด 13 เรื่อง

นายนินาท บุญโพธิ์ทอง บอกต่อว่า ในการรวมตัวกันของเด็กและเยาวชนทั้งหมดแม้ว่าจะมีการคลายล็อกดาวน์ ไปแล้ว แต่เด็กๆ ก็ยังคงระวังตัว ยังคงสวมหน้ากากอนามัยและล้างมืออยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มั่นใจได้เลยว่า แม้จะมีการรวมตัวกัน แต่เด็กๆ ทุกคนก็ยังคงปลอดภัย แถมยังสามารถสื่อสารเรื่องราวการใช้ชีวิตแบบ New Normal นี้ผ่านทั้งละครและหนังสือได้ หลังจากจบเทศกาลนี้แล้วผู้สนใจสามารถติดตามผลงานของเยาวชนทั้งหมดในโครงการ New Normal Youth Drama Plus Theatre and Film Online ผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้ที่แฟนเพจหน้ากากเปลือย Naked Masks และทาง www.artculture4health.com ได้อย่างต่อเนื่อง

ศิลปสร้างสุข

วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน ฉบับมีเรื่องราวที่น่าสนใจมาฝากกันอีกเช่นเคย โดยพื้นที่แรกที่เราจะแนะนำนั้นมาจากภาคเหนือ นั่นก็คือ โครงการชุมชนประวัติศาสตร์ตำบลปางหมูและตำบลจองคำแม่ฮ่องสอนเมือง 3 ดี วิถีสุข ที่มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำสื่อ เวทีการประชุมนานาชาติไทใหญ่ ครั้งที่ 2 ขึ้น ณ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายเมือง 3 ดีวิถีสุข และศูนย์ไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม (การอ่านลิกลีหลง) เครือข่ายอื่นๆ ของศูนย์ไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน จำนวนรวมกว่า 200 คน

ซึ่งกระบวนการทางวิชาการ มีการใช้สื่อหลายประเภท โดยเครือข่ายสื่อของศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กิจกรรมประกอบด้วย การอภิปราย การบรรยายประกอบ PowerPoint การใช้ระบบ Zoom ควบคู่ไปด้วย มีการไลฟ์สดทุกเวที ทั้งนี้สถาบันไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน และเครือข่าย Maehongson Creative เป็นการใช้สื่อแบบผสมผสาน ทำให้เครือข่ายเด็กและเยาวชน ตลอดจนครูอาจารย์ และเครือข่ายอื่นๆ ได้เรียนรู้ถึงเทคโนโลยีการใช้โซเชียลมีเดียที่ทันสมัย นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้วิธีการถ่ายภาพนิ่งจากช่างภาพมืออาชีพ และช่างภาพอิสระอีกหลายท่าน ได้ชื่นชมสื่อศิลปะทางวัฒนธรรมอันประกอบด้วย นก ไก่ ส่งสอง เซรามิก ตุ๊กตาชุดไต นก ไก่ ไคเมไต ศิลปะลายไต และการประดิษฐ์ของพรา หลายประเภท ได้สัมผัสสื่อบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ และในรัฐฉาน ตลอดจนนักวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทั้งในเรื่อง ประวัติศาสตร์ การศึกษา ภาษาและวรรณกรรม การค้าการพานิช รวมถึงความรู้เรื่องโควิด 19 เพื่อให้เท่าทันสถานการณ์อีกด้วย

ตามมาด้วยกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผลงานเปลี่ยนแปลงเมืองของโครงการ Spark U ปลุกเปลี่ยนเมือง และคณะทำงานวิชาการโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนการเชื่อมประสานภาคีเครือข่ายสุขภาวะ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะโดยภาคประชาชนโดยมีองค์กรร่วมจัดประกอบด้วยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น สมาคมไทลื้อขาว ตลาดเขียว ตลาดต้นตาล ตลาดศรีเมืองทอง ตลาดถนนคนเดิน ตลาดเปิดท้ายหอกาญจนวิเศษ ชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ชมรมกรีนบ็อคขอนแก่น ชมรมหอพัก และอพาร์ทเมนต์ขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขอนแก่น หรือ ซีอีโอ กลุ่มวิจัยความอยู่ดีมีสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสมาชิกสุขภาพจังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งโรงเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 15 โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างโรงเรียนกัลยาณวัตร โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน และโรงเรียนมหาไถ่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ได้มีการออกบูทนำเสนอการจัดการปัญหาขยะ

ในโรงเรียน การพูดเพื่อปลูกพลังให้คนขอนแก่นหันมาแก้ปัญหาขยะด้วยตัวเอง และการลงนามความร่วมมือในการแก้ปัญหาขยะร่วมกันของทุกภาคส่วนและท้ายสุดได้มีการประกาศปฏิญญาประชาชนคนขอนแก่นในการจัดการขยะร่วมกัน ด้วยการโดยปฏิญญาประชาชนคนขอนแก่น 3 ข้อด้วยกันประกอบด้วย 1.ประชาชนคนขอนแก่นจะคัดแยกขยะที่ต้นทาง สนับสนุนผู้ประกอบการที่ใช้ภาชนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมวัฒนธรรม “หยุดกินเหลือเพื่อชาติ” 2.หอพัก อพาร์ทเมนต์ จะรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้เกิดการลดขยะ จะร่วมกันเปลี่ยนขยะเป็นบุญเพื่อช่วยเกื้อกูลผู้ยากไร้ ลดความเหลื่อมล้ำ และ 3. ตลาดจะสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะจากผู้ให้ถึงผู้รับเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และรณรงค์ลด ละ เลิก การใช้กล่องโฟมและถุงพลาสติก” นี่คือการเริ่มต้นในการเปลี่ยนเมืองด้วยมือของประชาชนนั่นเอง

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้น สำหรับรายละเอียดพื้นที่และความคืบหน้าของโครงการอื่นๆ สามารถติดตามเพิ่มเติมได้ที่

Facebook : www.facebook.com/artculture4h และที่ Website : www.artculture4health.com

รอยต่อความรู้สึก

บทความเรื่อง **"รอยต่อความรู้สึก"** อีกมุมมองการสร้างสรรค์ผลงานในประเด็น "กลุ่มอ่อนไหวและเปราะบาง" จาก อัษฎาวุธ ไซยวรรณ เยาวชนในโครงการสื่อเป็นโรงเรียนของสังคม "รอยต่อความรู้สึก" เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่เราไม่ได้อ่านเชื่อเลยว่าคุณต้องเสียดายอย่างแน่นอน เรื่องราวจะเป็นอย่างไร ติดตามได้ที่...

..."รอยต่อความรู้สึก"...

ฉันไม่เข้าใจ!! อย่างว่าแหละคนแก่ก็อย่างนี้ ..ทำไมโลกภายนอกร้อนระอุเหลือเกิน แต่ฉันก็อดสงสัยและไม่เข้าใจเอาเสียเลยว่า ทำไมทำไม ทำไมไม่ปฎิบัติทำอะไรอย่างนั้นด้วย เสียเวลาเปล่าประโยชน์จริงๆ น่าจะเอาเวลาช่วงนั้น มาสมัครเป็นพลพรรคมือปืนกวาดล้างผู้คนในโลกอินเทอร์เน็ตไม่ดีกว่าหรือ หากครั้งนี้ผมชนะ อาจได้เลื่อนขั้นเป็นถึงฆาตรกรเลือดเย็นระดับแนวหน้าของประเทศก็ได้ใครจะไปรู้

ไอเย็นแผ่กระจายทั่วทุกซอกทุกมุมของห้อง แอร์เครื่องนั้นแม่ของฉันจ้างช่างมาติดไว้บนฝ้าผนังด้านข้างของเตียงนอนเบาะนุ่มๆ เพียงแค่กดปุ่มรีโมทปรับอากาศความเย็น ความอบอุ่นของแดดเดือนห้า มีอาจจะแค่ระคายผิวของฉันได้สักนิด ผิดกลับปู้ ดูสิแสงอาทิตย์ข้างนอกนั่นแผดเผาผิวปูจนเกรียมไหม้

ช่วงปิดเทอมใหญ่ปีนี้ ฉันอุตส่าห์หมั่นเอาไว้แล้วเชื่อว่า

จะต้องสมัครงานเป็นพนักงานขายของร้านสะดวกซื้อที่ไหนสักแห่ง เป็นแพชั่นอย่างหนึ่งที่ติดรึ้นตั้งแต่ยังเด็ก แต่ดูเหมือนทุกอย่างไม่เป็นไปอย่างที่ฉันหวัง งาน คือ เงินตามที่ใครสักคนเคยพูดเอาไว้ เออว่ะ ตรงความหมายเป๊ะ ร้านสะดวกซื้อทุกแห่งที่ฉันติดต่อไม่ว่าทาง อินเทอร์เน็ต หรือร้านค้าโดยตรง พวกเขาเหมือนเป็นหุ่นยนต์ บันทึกเสียงไว้สำหรับคำตอบโดยเฉพาะ ตอบตรงกันทุกร้าน “เต็มแล้ว” “เต็มแล้ว” “เต็มแล้ว” ฉันนักเรียนอย่างฉันควรจะหารายได้เสริม ช่วงปิดเทอม ครั้งนี้ฉันไม่เสียใจหรอกนะที่ไม่ได้งานทำ เพราะใครๆ ต่างก็ไม่ได้งานเหมือนกัน อย่างน้อยฉันก็โชคดียิ่งอย่างหนึ่ง เพราะเป็นผู้ชำนาญในการเล่นเกมนอนไลน์ รู้จักการใช้สายตากวาดหาศัตรู ในจอสี่เหลี่ยมเลี่ยมลงมือประชันเดือด ทำท้าผู้เล่นคนอื่นผ่านทาง ตัวละครสมมติในจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งรางวัลถึงหนึ่งหมื่นบาท ฉันก็คงไม่แพ้ใครเขาย่างๆหรอก ประสบการณ์เล่นมาตั้งหลายปี

ถึงแม้ว่าปู่จะเคยอาศัยอยู่บ้านเดียวกับฉันเพราะพ่อ เป็นลูกคนเดียวของปู่ แต่ฉันไม่เข้าใจปู่เอาเสียเลย บ้านหลังนี้เป็นบ้านสองชั้นกันด้วยกระจกทึบพร้อมม่านหลากสีสิ้นสุดหูลอย่านานเมืองห่างไกลการจราจรติดขัด ชั้นล่างเป็นห้องรับแขก มีโซฟาเนียนนุ่มวาว ตรงกันข้ามเป็นทีวีจอแบนสีสิบแปดนิ้ว มีชั้นวางหนังสือเยื้อง ๆ โดยทำการบ้านของฉัน ส่วนห้องครัวอยู่ท้ายสุดของบ้าน เป็นรูปแบบครัวสมัยใหม่ เครื่องครัวทุกอย่างอำนวยความสะดวกสบายวางอยู่ใช้งาน ติดกับห้องน้ำขนาดใหญ่ ทำด้วยประตูเหล็กเลื่อน ข้างในเห็นกระจกใสแผ่นหนาติดฝาผนัง โดยมีก๊อกน้ำอัตโนมัติอยู่เบื้องล่างกระจกพร้อมด้วยแก้วน้ำ ยาสีฟัน แปรงสีฟันและเครื่องตกแต่งความงามวางโดยรอบ ขวามือสุดเป็นเครื่องทำน้ำอุ่นพร้อมสายฝักบัวยาวเลื้อยอยู่ติดฝาผนัง กันด้วยม่านสีขาว หม่นๆอีกฟากจะเป็นห้องส้วม เหนือโถฉนวนวับนั้นมึกระดาดหิซซู่ ม้วนอยู่ ด้านหน้า มีถังขยะวางแน่นิ่ง ชั้นสองส่วนใหญ่เป็นห้องนอนของแต่ละคนในครอบครัว ห้องพ่อแม่ ห้องฉันและห้องของปู่ แต่ตอนนี้ กลายสภาพเป็นห้องเก็บของไปเสียแล้ว เฮ้ย บ้านฉันราวกับคฤหาสน์เลยจะบอกให้

อาณาบริเวณโดยรอบล้วนปลูกสร้างบ้านลักษณะเช่นเดียวกัน หลายสิบหลังเรียงรายบนพื้นที่ ท่าเลที่ตั้งเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติ บ้านของฉันออกจะหลังใหญ่ปานนั้น สุขสบายที่สุด แต่ปู่กลับเลือกในสิ่งที่ฉันเห็นว่าไร้สาระเสียจริง ๆ ฉันแอบนึกหาปู่ลับหลังจะบาปไหมนะ ที่ฉันเล่ามาทั้งหมดเนี่ยยังไม่ถึงไหนนะ ใจเย็นๆ ฉันขออดคฤหาสน์เฮ้ย ไม่ใช่ๆ บ้านของฉันต่างหาก หวังว่าคงจะไม่รำคาญกันเสียก่อนหรือเป็นเพราะฉันหรือเปล่าที่ทำให้ปู่ต้องไปอยู่ชานาน้อยหลังบ้าน เหตุการณ์เมื่อสองปีก่อน กลับฉายชัดขึ้นมา “พ่อรู้ไหมว่าคอมเจ้าหยกมันพังแล้ว” เสียงพ่อทวาดใส่หน้าปู่ ตอนนั้นพ่อดูน่ากลัว ตาถมึงถึงจะกินเลือดกินเนื้อนั้นแหละ “เกมฟุตบอลของผม ทีมกำลังจะลุ้นแชมป์พอดี โธ่ ไม่พาละปู่” ฉันในตอนนั้น บ่นเสียตายเกมที่เคยเล่นมามันต้องหายไปต่อหน้าต่อตา “พ่อไปซื้อใหม่ให้ผมด้วย อย่าช้า”

“พ่อ ฉันว่าพ่อแก่แล้ว ทำตัวมีปัญหาจะไปอยู่ที่อื่นดีกว่า” แม่พูดเหมือนจะไล่ปู่ออกจากบ้าน

ตอนนั้นไม่มีใครถามปู่เลยสักคำว่าเรื่องมันเป็นมาเป็นไปอย่างไร ฉันเอาแต่อารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ ฉันเพิ่มมาเห็นน้ำอัดลมที่นอนอยู่เต็มพื้น คงทำหกเอาไว้โดยที่ไม่เอาผ้ามาเช็ด ปู่ไม่ทันสังเกตเลยเดินไปบริเวณนั้น น้ำในกระดิกที่ปู่ถือมาก็กระเด็นไปถูกคอมพิวเตอร์ จอที่เคยสว่างไสวพร้อมเสียงสนั่นจากลำโพงคู่ก็ดับวูบลงไป ฉันซึ่งก้มหน้าก้มตากดแป้นพิมพ์อย่างสนุกสนาน ก็หยุดชะงัก หันมามองปู่ด้วยตาเขียวปัด ตวาดด้วยเสียงกร้าว ฉันโมโหสุดขีดหันไปมองเห็นร่างของปุนอนพุบอยู่ สงสัยลิ้นลิ้ม “เซ็ง!!!คนแก่นี้จ้ะซะมัดเลย” ฉันค่อยๆ ก้มลงสำรวจคอมพิวเตอร์ว่าเป็นอะไรไปถึงได้ดับจึงได้รู้ว่า น้ำเป๊กโขกอยู่ที่ตัวเครื่องซีพียู

หลังจากนั้นไม่นานพ่อของฉันก็ทำตามคำขอของปู่โดยการแบ่งที่ดินหลังบ้านที่รกร้างให้ปู่ แล้วสร้างขนาไม้ให้ปู่อยู่ แวบแรกในความคิดของฉัน ปู่จะอยู่ได้หรือ??? ดูเหมือนเป็นคงป่าเลียมมากกว่าท่วมหัวด้วยใบหญ้าและวัชพืชชุกชุมจนหนาดตา และนั่นเองเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมแปลกๆ ของปู่

แรกเริ่มฉันก็ไม่ได้สนใจในพฤติกรรมของปู่สักเท่าไร เห็นแกล้งมีอากาศงาป่าหยากรันด้วยสองมือของตัวเองไปเรื่อยๆ แม้วัยของปู่จะไม่ต่ำกว่าหกสิบแล้วก็ตาม แต่ดูยังแข็งแรงกว่าคนรุ่นเดียวกัน เสียอีก ภาพการกระทำเข้าไปเข้ามาของปู่ยังอยู่ในสองตาของฉันทุกวัน เพราะห้องนอนบนชั้นสองของฉันนั้นบังเอิญอยู่เหนืออาณาบริเวณของปาร์กนั้นซึ่งเป็นเขตแดนของปู่ ฉันมองเห็นทุกฝีเท้าของปู่อย่างชัดเจนตัวละครบทบาทสมมติในเกมกำลังเคลื่อนไหวตามมือของฉัน ปุ่มคีย์บอร์ดสามารถบังคับทิศทาง เล็งเป้าหมายได้ตรงเลียดแดงสาดกระเซ็น เสียงปืนแผดเสียงคำรามผ่านลำโพงสองตัว จอคอมพิวเตอร์ เบื้องหน้าฉายภาพนั้นอย่างต่อเนื่อง แม้อากาศภายนอกจะร้อนอบอ้าวปานใดก็ตาม แต่ฉันกลับเย็นฉ่ำกาย ด้วยเครื่องปรับอากาศเครื่องนั้น ผู้ชนะในเกมนี้ คือ ฉัน สามารถฆ่าชาวบ้านบริสุทธิ์ได้ถึงยี่สิบคน ไม่เคยมีใครเคยทำได้แบบนี้มาก่อน นี่ฉันคงทำลายสถิติของแชมป์คนเก่าไปแล้วกระมัง เขาทำได้เพียงสิบเจ็ดแค่นั้นเอง ฝีมือการยิงปืนแม่นยำเหมือนจิ้งจอก ดวงตาเฉียบคมของฉันมองเห็นการหลบซ่อนของชาวบ้านทุกคน ต้องตามล่าภายในเวลาสิบห้านาทีตามกติกา เงินหนึ่งหมื่นของผู้ชนะตกมาเป็นของฉันโดยไม่ยากเย็นนัก

ตั้งแต่วันแรกของการปิดเทอมใหญ่ ฉันนั่งนิ่ง ดวงตาจ้องจ้องแต่หน้าจอคอมพิวเตอร์ตั้งแต่เช้าจรดเย็นจนถึงวันนั้นก็เป็นเวลาเกือบเดือนแล้วที่ฉันนั่งจ้องดังกล่าในภวังค์แห่งโลกจินตนาการ สมมติว่าตัวเองเป็นนักล่ามหาเทพไล่ฆ่าตัว สวมแว่นตาอย่างเท่ พร้อมรองเท้าหนังสุดเก๋ย่ำเท้าลงที่ใด ที่นั่นต้องมีคนตาย ต้องฆ่าทุกคนที่ขวางหน้า เมื่อภารกิจเสร็จสิ้นต้องหาทางหนีตำรวจให้ได้ นั่นเท่ากับว่าผู้เล่นคนนั้นจะชนะไปทันที

พื้นที่รกร้างหลังบ้านค่อยๆ โผล่เตียนพอมองเห็นขนานน้อย ของปูขัดเจเนชั่น สองมือปูกำจอบลากหญ้า ยกขึ้นยกลงเป็นจังหวะ อย่างไม่ระย่อ แด่ดอบบัวแรงขึ้นทุกขณะ ร่างบนเปลือยเปล่า ส่วนท่อนล่างนุ่งกางเกงขาสั้นเคียนผ้าขาวม้ารอบเอว ยืนกรำงาน อย่างขยันแข็ง เห็นคราบเหงื่อจางเหนียวเหนอะตามร่างกาย จวบจน อาณาบริเวณนั้นกลายเป็นแปลงดินว่างเปล่าปราศจากใบหญ้าและ วัชพืช ในทุกๆ เช้าฉันมักแอบมองผ่านทางบานกระจกในห้อง ร่างตัวๆ หิวถึงน้ำทั้งสองมือจนไหลลูล่ง ย่ำเท้าฝ่ามวลหมอกหนาหมายังแผ่นดิน ที่เกร็งและหวงแหน รตนาล่องสร้อยดินที่ยกสูงสามสี่แปดอย่างเชื่องช้า ด้วยฝ่าเท้าเปล่า ๆ เดินไปมาสองสามรอบเป็นอย่างดีประจำ ฉันแอบขำ กลัวเสียงหัวเราะทุกครั้งเมื่อเห็นภาพเช่นนั้น บางครั้งก็มีบ้าง ผลอหิวเราะออกมาเสียงดังลั่น แต่โชคดีมีกระจกใสกั้นอยู่จึงทำให้ ปูไม่ได้ยินเสียงเย้ยหยันนั้น

ฉันรู้สึกมีความสุขอย่างประหลาด จอคอมพิวเตอร์ คีย์บอร์ด เกมออนไลน์เป็นสิ่งที่เคยเป็นเหมือนเพื่อนสนิท ถึงแม้จะไม่มีตัวตน ก็ตาม ทุกครั้งที่ได้อยู่ต่อหน้ามัน โลกทั้งใบเหมือนหยุดนิ่ง ฉันจมดิ่ง ลงในจอเหลี่ยมเกือบตลอดเวลา ยกเว้นเวลากิน เข้าห้องน้ำ กับนอนพักนิดหน่อย ฉันกลายเป็นมือหนึ่งในบรรดานักฆ่าแห่ง โลกออนไลน์ไปแล้วหลายวันมาฉันผิดสังเกตในบางสิ่งบางอย่าง ไม่เห็นแม้แต่เงาของปูจะย่างกรายเข้ามาสู่อาณาจักรแห่งนั้น แม้แต่ วันนี้ยังไม่เห็นปูมารดน้ำแปลงผักเลย หรือว่าปูจะพ่ายแพ้ต่อแผ่นดินใหม่ เสียแล้ว ถึงหลบหน้าหลบตาหายไปหลายวัน แต่ถึงอย่างไรฉันก็ ยังรู้สึกว่า ชีวิตยามเช้าช่างเปล่าเปลี่ยวพิกล จนถึงเที่ยงก็ยังไม่เห็นหน้าปู หรือว่า...แต่ฉันไม่อยากจะคิดเช่นนั้น

ทันใดฉันก็ลุกขึ้นจากโต๊ะคอมพิวเตอร์รีบเร่ง ทิ้งภาพ นักล่ามหากาฬไว้เบื้องหลัง ผลักบานประตูออกมา รีบก้าวเท้าลงจาก บันไดสู่ชั้นล่าง หัวใจฉันกระวนกระวาย เดินตบตบ รุ่มร้อนเหมือน แด่ดเปรี้ยว ร่างกระสับกระส่าย มือไม้สั่นระริก เปิดประตูกระจก ใสหน้าบ้านออก ฉันรีบสวมรองเท้า เดินลัดด้านข้างของบ้าน ที่เป็นชอกเล็กๆ ซึ่งปูด้วยผืนหญ้าปูปูเขียวขจี ฉันเดินข้ามคูน้ำเล็กๆ สายนั้นมาสู่โลกใบเก่าของปู แผ่นดินผืนนี้แม้จะไม่กว้างใหญ่นัก แต่ก็ กว้างใหญ่พอสำหรับหัวใจของคอนอย่างปู ...ยอดผักบุงชูก้านผลิบา แทรกตัวเหนือผืนดิน ค่ะน้าก็เริ่มเห็นสีเขียวเข้มประดับต้นอย่างละ สองแปลง แต่โดยรอบฉันเพิ่งสังเกตเห็นเศษวัชพืชกับใบหญ้าเล็กๆ เริ่มแตกกอทั่ว ฉันมาหยุดตรงหน้าชาน้ำเล็กๆ ของปู หัวใจฉันหวั่นๆ ความรู้สึกตอนนี้มันอธิบายไม่ได้ เหมือนกับมันนั่งต่อเหตุการณ์ สภาพหน้าเป็นผาผนังไม้ไผ่สานกับหลังคามุงจากไกรการประดับตกแต่ง ฉันถอดรองเท้าก้าวขึ้นไปพร้อมเปิดประตู ใจยังเต้นระทึก หัวใจว่า สิ่งที่คุณคิดคงไม่เป็นจริง

แห่งเทียนดับสนิทเหมือนไม่มีการใช้งานมาหลายวัน มั่งสิเกาคำคร่ำครวญเหนือศีรษะ ชายชราขนานคดคู้ซ่อนกายไว้

ใต้ผ้าห่มผืนบาง ตัวสั้นราวอยู่ในห้วงอากาศยามหนาวเยือก เมื่อฉัน ลองสัมผัสผิวกายของปูก็ต้องตกใจหน้าถอดสี ความร้อนบนเนื้อตัว เหมือนเปลวไฟระอุ ผิดกับอาการที่ปูกำลังสั่นสะท้านอยู่ภายนอก ฉันผิดเองที่มัวแต่เล่นเกมออนไลน์เสียจนลืมสนใจแลหัวใจชรา นับวันมีแต่จะเหี่ยวเฉาตาม วันเวลา ตอนนี้ฉันหวังเพียงแค่ให้ปู ไม่เป็นอะไรก็พอ ...คำพูดนั้นรื้อย้อนพันที่ฉันอยากจะทำ มันมาจากกัน แน่นที่คอ แม้แต่คำขอโทษฉันก็ยังไม่ทันได้ พูดเลย ความรู้สึกผิด ประเดประดังกันเข้ามาล้อมรอบฉัน เหมือนกำลังจับฉันใส่กุญแจมือ รอรับคำพิพากษา “ปู ขนโทษ” แค่นี้ประโยคสั้น ๆ แค่นี้ ดูเหมือน ที่ผ่านมา ฉันไม่เคยคิดด้วยซ้ำถึงคำพวกนี้ ตอนนี้... ฉันยืนเก้กังกๆ ดังสติ เฮ้ย ! จะทำยังไงต่อ

แต่โชคยังดีเหลือเกิน ฉันยังตั้งสติได้ เลยขับรถเก๋ง พาปูไปส่งถึงมือหมอทันที มิเช่นนั้นแล้วฉันก็ได้แต่ร้องไห้ กับการสูญเสียครั้งนี้อย่างแน่นอน ส่วนที่ปูนอนโรงพยาบาล ฉันนี้แหละเป็นคนเฝ้าปูทั้ง ยามหลับและยามตื่น ทำทุกอย่าง ทำหน้าที่ของผู้ดูแลผู้ป่วย ทั้งเช็ดตัว ป้อนข้าวป้อนน้ำ และพุงปู เข้าห้องน้ำจนปูหายดีออกจากโรงพยาบาลได้ รอยยิ้มที่เผยแฉ่ม บนดวงหน้าของชายชรา เป็นสิ่งที่ฉันไม่เคยเห็น เมื่อก่อนฉันเห็นเพียง แด่ดวงตาอันเศร้าหมอง โดดเดี่ยวและสิ้นหวังในทุกครั้งที่ฉันแอบมอง ผ่านบานกระจกใสในห้องนอน

นับตั้งแต่วันที่ปูของฉันล้มป่วยลงจนต้องเข้าโรงพยาบาล หากฉันไม่เฉลียวใจอุกคึกว่า ปูหายไปไหน ต่อให้ฉันจะหลั่งน้ำตา เป็นสายก็คงไม่มีความหมายอะไร แต่พอแม่ของฉันยังคงถูกแผ่นดินใหม่ ถมทับจนท่วมหัว พ่อเป็นถึงช่างใหญ่บนเรือน้ำมันกลางทะเล สิบห้าวัน กว่าที่จะเข้าฝั่งสักที แม้เป็นนักธุรกิจส่งออกรายใหญ่ต้องไปอยู่ ประจำบริษัทที่กรุงเทพตลอด นานๆ ครั้งกว่าจะกลับบ้าน ขนาดฉัน โทรหาพ่อกับแม่บอกข่าวร้ายแก่ท่านทั้งสองว่า ปูป่วยเข้าโรงพยาบาล แต่ดูเหมือนท่านทั้งสองไม่สนใจในคำพูดนั้นเลย บอกเพียงสั้นๆ ว่า กำลังยุ่ง ฉันไม่เข้าใจเหตุผลของพ่อแม่หรอก แต่ช่างเถอะ ไม่ได้สำคัญอะไร กับฉัน เพราะคำตอบยังงั้นก็รู้อยู่แล้ว ต่อให้เป็นฉันที่ตาย ทั้งสอง ก็คงไม่ได้มาอีกตามเคยฉันเหมือนเพิ่งรู้สึกตัวตื่นจากฝันร้าย อันโหดเหี้ยมที่คอยคุกคามจิตใจ สักวันฉันคงอำมหิตเหมือน นักล่ามหากาฬในเกม ฉันไม่ใช่มีป็นแห่งโลกออนไลน์นั้นหรอก แท้จริงแล้วฉันเป็นเพียงแค่เด็กติดเกมจอมแสบไม่เอาไหนแค่นั้นเอง

สิ่งที่ฉันเคยบอกว่า สิ่งทีปูเลือกนั้นไร้สาระเสียจริงๆ ฉันว่า บางทีมันอาจจะมีความหมายของปูก็ได้ ฉันปิดคอมพิวเตอร์แล้วหันหลัง ให้กับมันหนึ่งวัน แล้วเดินลงชั้นล่างออกมาสูดอากาศ เดินเรื่อยๆ พร้อมกับรอยยิ้ม วันนี้ฉันมีถ้อยคำอยากจะทำกับปูเหลือเกิน คำขอโทษกำลังเดินทางไปยังขนานน้อยแห่งนั้น

ประลองปัญญา กับซูโดกุแบบตัวอักษร

ABCDEFGHI ตัวอักษรตัวใดจะอยู่ช่องไหน?

มาหาคำตอบกันหน่อย กับเกมที่ทำทลายความคิดและความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตาราง 9x9 ช่อง แบบตัวอักษร ซึ่งซูโดกุลักษณะนี้นั้นไม่ได้มีวิธีการเล่นที่แตกต่างจากแบบอื่นๆ เลย เพียงแค่เติมตัวอักษร A-I ลงในช่องว่างของตาราง 9x9 ที่ให้มาให้ในแต่ละแถว ในแต่ละคอลัมน์ และในกรอบสี่เหลี่ยมย่อนั้นจะต้องมีตัวอักษร A-I ที่ไม่ซ้ำกัน

หากพบว่าตัวอักษรในตารางย่อยซ้ำกันเพียงแค่ตัวเดียวไม่ว่าจะในแถวที่เป็นแนวดิ่งและแนวนอน ถือว่า “ทำผิดแล้ว” จะต้องดูใหม่ ทำใหม่ เพราะไม่เช่นนั้นจะผิดทั้งตารางเลยนะ!!!

ใจเย็นๆ ดูดีๆ เพราะทุกๆ เกมปริศนาของซูโดกุที่นำมาฝากกันนี้สามารถหาทางออกได้เสมอ ต้องค่อยๆ คิดหาคำตอบซึ่งในแต่ละข้อ “จะมีคำตอบที่ถูกต้อง เพียงวิธีการเดียวเท่านั้น” ที่จะไขปริศนานี้ได้ ขอให้โชคดีและพยายามไขปริศนาให้สำเร็จ...

B		I			A		E	F
C		F	H		E	D		
	E						I	G
D	H			E			C	
			C		B			
	F			H			G	A
F	C						B	
		D	F		C	A		E
H	B		E			I		C

หากได้คำตอบที่ถูกต้องและมั่นใจแล้ว ส่งมาที่ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่อยู่ 128/177 ชั้น 16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400 (วงเล็บมุมซองว่า ไขปัญหาประลองปัญญา) หรือส่งอีเมลได้ที่ : ruethairat.jah@gmail.com และสามารถดูรายชื่อผู้โชคดีของกิจกรรมในฉบับที่ผ่านมาก็ได้

www.facebook.com/art.culture4h

*** รับส่งเข้ามานะ ของรางวัลรออยู่ ***

เรา ย้าย แล้วนะ

รู้ไหม? ..

ตอนนี้ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

ย้ายสำนักงานไปที่ใหม่แล้ว...

จากเดิม เราเคยอยู่ที่ อาคาร SM TOWER แต่ตอนนี้เราย้ายไปที่

อาคารมณีนีไทยแลนด์ เลขที่ 128/177 ชั้น 16
ถนนมณีนีไทยแลนด์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

10400

คิดถึงเรา หรือต้องการติดต่อเรื่องต่างๆ สามารถมาหาเราได้เลย...

หรือติดต่อสอบถามมาก่อนก็ได้ที่

โทรศัพท์ : 02-219-3897-8 โทรสาร : 02-219-3899

หรือ ดูผ่านช่องทางออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ www.artculture4health.com

แะนเพจ facebook ที่ www.facebook.com/artculture4h

หรือส่ง อีเมล มาได้ที่ artculture4health@gmail.com

แล้วเจอกัน...

©ศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมร้านค้าไทย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน